

Pro

Chapter 20

Swahili Interlinear

Reference: Swahili Biblica Neno

יְהָכֵם: לֹא   בּוֹ   שָׁנָה   וְכֹל-   שָׂכָר   הַמֶּנָּה   הַיַּיִן   לֶמֶן   1
mwenye-hekima   si   nayo   apotoshwaye   na-kila   kileo   mwenye-kelele   ni-divai   mdhihakhi
[H2449](#)   [H3808](#)   [H7686](#)   [H3605](#)   [H7941](#)   [H1993](#)   [H3196](#)   [H3887](#)

Mvinyo ni mdhihakhi na kileo ni mgomvi; yeyote apotoshwaye navyo hana hekima.

נַפְשׁוֹ:   חוּטָא   מְתַעֲבָרוֹ   מַלְךְ   אֵימַת   כְּכַפִּיר   נְהַם   2
nafsi-yake   hukosa   amkasirikiaye   mfalme   hofu-ya   kama-simba-mchanga   kunguruma
[H5315](#)   [H2398](#)   [H4428](#)   [H0367](#)   [H5099](#)

Ghadhabu ya mfalme ni kama ngurumo ya simba; yeye amkasirishaye hupoteza uhai wake.

וַתִּגְלַע: אֲוִיל   וְכֹל-   מְרִיב   שָׁבֶת   לְאִישׁ   כְּבוֹד   3
hugombana   mpumbavu   lakini-kila   ugomvi   kukaa-mbali-na   kwa-mtu   heshima
[H1566](#)   [H0191](#)   [H3605](#)   [H7379](#)   [H7674](#)   [H0376](#)   [H3519](#)

Ni kwa heshima ya mtu kujitenga ugomvi, bali kila mpumbavu ni mwepesi kugombana.

בְּקֶצֶר   (וְשֹׂאֵל)   [יִשְׂאֵל]   יִחְרַשׁ   לֹא-   עֲצָל   מִחֶרֶף   4
wakati-wa-mavuno   ataomba   ataomba   kulima   halimi   mvivu   kutokana-na-baridi
[H7592](#)   [H7592](#)   [H3808](#)   [H6102](#)   [H2779](#)

וְאֵין:
na-hakuna-kitu
[H0369](#)

Mvivu halimi kwa majira; kwa hiyo wakati wa mavuno hutazama lakini hapati chochote.

יְדַלְּגָה: תְּבוּנָה   וְאִישׁ   אִישׁ   בְּלִב-   עֲצָה   עֲמֻקִּים   מַיִם   5
atayatoa   mwenye-ufahamu   lakini-mtu   mtu   ndani-ya-moyo-wa   shauri   mazito   maji
[H1802](#)   [H8394](#)   [H0376](#)   [H0376](#)   [H6098](#)   [H6013](#)   [H4325](#)

Makusudi ya moyo wa mwanadamu ni maji yenye kina, lakini mtu mwenye ufahamu huyachota.

מִי   אֲמוּנִים   וְאִישׁ   חֶסֶדּוֹ   אִישׁ   יִקְרָא   אָדָם   רֵב-   6
ni-nani   mwaminifu   lakini-mtu   wema-wake   mtu   hutangaza   miongoni-mwa-watu   wengi
[H4310](#)   [H0529](#)   [H0376](#)   [H0376](#)   [H7121](#)   [H0120](#)   [H7230](#)

יִמְצָא:
atakayempata
[H4672](#)

Watu wengi hujidai kuwa na upendo usiokoma, bali mtu mwaminifu ni nani awezaye kumpata?

אַחֲרָיו: בְּנֵי   אֲשֶׁרִי   צְדִיק   בְּתִמּוֹ   מִתְהַלֵּךְ   7
baada-yake   watoto-wake   heri   mwenye-haki   kwa-uadilifu-wake   aendaye
[H0835](#)   [H6662](#)   [H8537](#)   [H1980](#)

Mtu mwenye haki huishi maisha yasiyo na lawama, wamebarikiwa watoto wake baada yake.

רָע: כָּל-   בְּעֵינָיו   מִזְרָה   דִּין   כֶּסֶף-   עַל-   יוֹשֵׁב   מַלְךְ   8
mbaya   uovu-wote   kwa-macho-yake   hupepeta   hukumu   kiti-cha   juu-ya   aketiye   mfalme
[H3605](#)   [H2219](#)   [H1779](#)   [H3678](#)   [H3427](#)   [H4428](#)

Wakati mfalme aketipo katika kiti chake cha enzi kuhukumu, hupepeta ubaya wote kwa macho yake.

9
 מִחֲטָאתַי: מִי יֵאמֶר זְכוּתִי לְבִי טָהֳרָתִי
 kutoka-dhambi-yangu ni-nani
[H2891](#) [H2135](#) [H0559](#) [H4310](#)

Ni nani awezaye kusema, "Nimeuweka moyo wangu safi; mimi ni safi na sina dhambi?"

10
 אָבֹן וְאָבֹן אֵיפֹה וְאֵיפֹה תוֹעֵבֶת יְהוָה גַּם-שְׁנֵיהֶם:
 jiwe na-jiwe kipimo na-kipimo chukizo kwa-Yahwe hata vyote-viwili
[H0068](#) [H0068](#) [H0374](#) [H0374](#) [H8441](#) [H3068](#) [H1571](#) [H8147](#)

Mawe ya kupimia yaliyo tofauti na vipimo tofauti, Bwana huchukia vyote viwili.

11
 גַּם בְּמַעֲלָלָיו יִתְנַכֵּר-נָעַר אִם-זָךְ וְאִם-יִשָּׂר פָּעֵלוֹ:
 hata kwa-matendo-yake hujulikana mtoto kama kama safi na-kama mwadilifu kazi-yake
[H1571](#) [H4611](#) [H5288](#) [H2134](#) [H3477](#) [H6467](#)

Hata mtoto hujulikana kwa matendo yake, kama tabia yake ni safi na adili.

12
 אֵזֶן שְׁמַעַת וְעֵין רָאָה יְהוָה עָשָׂה גַם-שְׁנֵיהֶם:
 sikio lisikialo na-jicho lionalo Yahwe amevifanya hata vyote-viwili
[H0241](#) [H8085](#) [H7200](#) [H3068](#) [H1571](#) [H8147](#)

Masikio yasikiayo na macho yaonayo, Bwana ndiye alivifanya vyote viwili.

13
 אֵל-תָּאֵהָב נְשָׂה פֶן-יִתְנַשׁ תִּנְרָשׁ פָּקָה עֵינַיִךְ שִׁבְעֵ-לָחֶם:
 usipende kupenda usingizi usije ukawa-maskini fungua macho-yako ushibe mkate
[H0408](#) [H0157](#) [H8142](#) [H6435](#) [H3423](#) [H6491](#) [H7646](#) [H3899](#)

Usiupende usingizi la sivyo utakuwa maskini, uwe macho nawe utakuwa na chakula cha akiba.

14
 רַע רַע יֵאמֶר הַקֹּיִנָּה וְאֵל לֹו אֹו יִתְהַלֵּל:
 mbaya mbaya asema mnunuzi lakini-aondokapo kwake ndipo hujisifu
[H0559](#) [H7069](#) [H0235](#)

"Haifai, haifai!" asema mnunuzi, kisha huondoka akijisifia ununuzi wake.

15
 יֵשׁ זָהָב וְרֵב-פְּנִינִים וְרֵב-יֶקֶר שְׁפִתֵי-דַעַת:
 kuna dhahabu na-wingi-wa lulu lakini-chombo cha-thamani ni-midomo-ya maarifa
[H3426](#) [H2091](#) [H7230](#) [H6443](#) [H3627](#) [H3366](#) [H8193](#) [H1847](#)

Dhahabu kunayo, na marijani kwa wingi, lakini midomo inenayo maarifa ni kito cha thamani kilicho adimu.

16
 לָקַח-בְּגָדוֹ כִּי-עָרַב וְזָר וּבְעָד |נְכָרִים|
 mchukue nguo-yake kwa-maana amedhamini mgeni na-kwa-ajili-ya wageni
[H3947](#) [H6148](#) [H1157](#) [H5237](#)

(נְכָרִיָּה) חֲבֵלָהּ:
 mwanamke-mgeni
[H5237](#)

Chukua vazi la yule awekaye dhamana kwa ajili ya mgeni; lishikilie iwe dhamana kama anafanya hivyo kwa ajili ya mwanamke mpotovu.

17
 עָרַב לְאִישׁ לָחֶם שָׁקָר וְאַחַר יִמְלֵא פִיהוֹ חָצִץ:
 tamu kwa-mtu mkate wa-udanganyifu lakini-baadaye hujazwa kinywa-chake changarawe
[H6156](#) [H0376](#) [H3899](#) [H8267](#) [H4390](#) [H6310](#) [H2687](#)

Chakula kilichopatikana kwa hila ni kitamu kwa mwanadamu, bali huishia na kinywa kilichojaa changarawe.

18
 מִחֲשָׁבוֹת בְּעֵצָה תַכּוֹן וּבְתַחְבֻּלוֹת עָשָׂה מְלַחְמָה:
 mipango kwa-ushauri hufanikiwa na-kwa-mwongozo fanya vita
[H4284](#) [H6098](#) [H8458](#) [H4421](#)

Fanya mipango kwa kutafuta mashauri, ukipigana vita, tafuta maelekezo.

שָׁפוֹתָיו	וּלְפָתָהּ	רְכִיל	הוֹלָהּ	סוֹד	גּוֹלָהּ-	19
midomo-yake	na-kwa-mwenye-kufungua	msengenyi	ni-mwenye-kwenda	siri	afunuaye	
H8193		H7400	H1980	H5475	H1540	
				תַּתְּעָרֵב:	לֹא	
				naye	usishirikiane	
				H6148	H3808	

Maneno ya kusengenyi husababisha kutokuaminika, kwa hiyo mwepuke mtu anayezungumza kupita kiasi.

(בְּאִשּׁוֹן)	[בְּאִשּׁוֹן]	גִּרְוֹ	יִדְעָהּ	וְאִמּוֹ	אָבִיו	מִקְלָל	20
katika-giza	katika-giza	taa-yake	taa-yake-itazimwa	na-mama-yake	baba-yake	amlaaniye	
H0380	H0380		H1846	H0517	H0001	H7043	
						הַשֵּׁד:	
						kuu	
						H2822	

Ikiwa mtu atamlaani baba yake au mama yake, taa yake itazimwa katika giza nene.

וְאֶחְרִיתָהּ	בְּרֵאשֹׁנָה	(מִבְּחֵלֶת)	[מִבְּחֵלֶת]	גְּחִלָּהּ	21
lakini-mwisho-wake	mwanzoni	uliopatikana-kwa-haraka	uliopatikana-kwa-haraka	urithi	
H0319	H7223	H0926		H5159	
				תַּבְּרָה:	לֹא
				hautabarikiwa	hautabarikiwa
				H1288	H3808

Urithi upatikanao haraka mwanzoni, hautabarikiwa mwishoni.

לָד:	וַיִּשַׁע	לַיהוָה	קִנְיָה	רַע	אֲשַׁלְּמָהּ-	הֵאמֵר	אֶל-	22
wewe	naye-atakuokoa	Yahwe	mngojee	uovu	nitalipiza	usiseme	usiseme	
	H3467	H3068				H0559	H0408	

Usiseme, "Nitakulipiza kwa ajili ya kosa hili!" Mngojee Bwana, naye atakuokoa.

טוֹב:	לֹא-	מִרְמָה	וּמִאֲזִי	וְאֶבֶן	אֶבֶן	יְהוָה	תּוֹעֵבָת	23
nzuri	si	ya-udanganyifu	na-mizani	na-jiwe	jiwe	kwa-Yahwe	chukizo	
	H3808	H4820	H3976	H0068	H0068	H3068	H8441	

Bwana anachukia sana mawe ya kupimia ya udanganyifu, nazo mizani zisizo halali hazimpendezi.

דִּרְכוֹ:	יָבִין	מֵה-	אֲדָם	גִּבֹּר	מִצְעָדֵי-	מִיְהוָה	24
njia-yake	atalewjaje	atalewjaje	na-mwanadamu	mtu	hatua-za	kutoka-kwa-Yahwe	
H1870	H0995	H4100	H0120	H1397	H4703	H3068	

Hatua za mtu huongozwa na Bwana. Anawezaje basi mtu yeyote kuelewa njia yake mwenyewe?

לְבַקֵּר:	נִדְרִים	וְאַחַר	קָדַשׁ	יִלַּע	אָדָם	מוֹקֵשׁ	25
kutafakari	nadhiri	na-baada-ya	takatifu	kutangaza-haraka	kwa-mtu	mtego	
H1239	H5088		H6944	H3216	H0120	H4170	

Ni mtego kwa mtu kuweka wakfu kitu kwa haraka na baada ya kitambo kidogo kufikiria tena nadhiri zake.

אוֹפָן:	עֲלִיתָם	וַיֵּשֶׁב	חֶכֶם	מִלֶּךְ	רְשָׁעִים	מִזְרָה	26
gurudumu	juu-yao	na-hugeuza	mwenye-hekima	mfalme	waovu	hupepeta	
H0212		H7725	H2450	H4428	H7563	H2219	

Mfalme mwenye hekima hupepeta waovu, hulipitisha gurudumu la kupuria juu yao.

חֲדָרַיִךְ	כָּל-	חֻּחַשׁ	אָדָם	נִשְׁמַת	יְהוָה	גַּר	27
vya-ndani-vya	vyumba-vyote	huchunguza	mwanadamu	ni-pumzi-ya	ya-Yahwe	taa	
H2315	H3605	H2664	H0120	H5397	H3068		

תֹּמְבוֹ:
tumbo
[H0990](#)

Taa ya Bwana huchunguza roho ya mwanadamu, huchunguza utu wake wa ndani.

כִּסְאוֹ:	בְּחֶסֶד	וְסֶעֶד	מֶלֶךְ	יִצְרוּ	וְאֵמֶת	חֶסֶד	28
kiti-chake-cha-enzi	kwa-upendo	na-hutegemeza	mfalme	humlinda	na-uaminifu	upendo	
H3678		H5582	H4428	H5341	H0571		

Upendo na uaminifu humweka mfalme salama, kwa njia ya upendo, kiti chake cha enzi huwa salama.

שִׁיבָה:	זְקֵנִים	וְהִתְרַ	כָּתֵם	בְּחֻוִּיִּם	תְּפִאֲרֹת	29
ni-mvi	ya-wazee	na-heshima	ni-nguvu-zao	wa-vijana	utukufu	
H7872	H2205	H1926		H0970	H8597	

Utukufu wa vijana ni nguvu zao, mvi ni fahari ya zee.

תֹּמְבוֹ:	חֲדָרַיִךְ	וּמִכּוֹת	בְּרָע	(תִּמְרוֹק)	תִּמְרוֹק]	בְּצַע	חֲבֵרוֹת	30
tumbo	vyumba-vya-ndani-vya	na-mapigo	uovu	husafisha	husafisha	ya-jeraha	mapigo	
H0990	H2315	H4347		H8562	H4838	H6482	H2250	

Mapigo na majeraha huusafisha ubaya, nayo michapo hutakasa utu wa ndani.